

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	BVE/KenO/2002/10797		24 april 2002
Onderwerp	Doorkiesnummer		
Kwalificatiestructuur Beroepsonderwijs			

In de afgelopen drie jaar is veel energie gestoken in het uitdenken en in de praktijk beproeven van verbeteringen van de Kwalificatiestructuur beroepsonderwijs (KSB). De plannen naderen nu hun bestuurlijke afronding. Tijdens de behandeling van de evaluatie van de Wet educatie en beroepsonderwijs heb ik toegezegd dat ik u hierover zou informeren.

Waarom deze verbeteractie?

De KSB is een belangrijk instrument voor de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In het Evaluatieverslag WEB heb ik aangegeven dat alom wordt onderkend dat de nu bestaande structuur, ondanks de evidente voordelen, een aantal gebreken vertoont. Het gaat vooral om gebrek aan transparantie en de flexibiliteit.

De transparantie is onvoldoende door een te grote verscheidenheid aan kwalificaties (ruim 700), waardoor het voor zowel deelnemers als afnemend bedrijfsleven onduidelijk is wat een bepaalde kwalificatie nu "te bieden heeft". De flexibiliteit wordt belemmerd door te gedetailleerde eindtermen, waardoor elke kleine wijziging op de arbeidsmarkt direct een wijziging in de structuur noodzakelijk maakt. Een dergelijke wijziging duurt lang, waardoor de structuur op dit moment als remmend wordt ervaren.

Naast de transparantie en flexibiliteit is het ook van belang de legitimiteit en het commitment van alle betrokken partijen, maar ook de samenwerking tussen deze partijen te verstevigen.

De wending naar competenties

De KSB is in zijn huidige vorm in werking getreden op 1 augustus 1997. Al vrij snel na de invoering kwamen de eerste gesprekken over verbeteringen op gang. Deze gesprekken hebben in de afgelopen jaren tot overeenstemming geleid dat invoering van het competentiedenken de aangewezen weg is om de belangrijkste van de thans ervaren problemen op te lossen. Allereerst kan hiermee worden bereikt dat iedereen dezelfde 'taal' hanteert, hetgeen de

onderlinge vergelijkbaarheid van kwalificaties bevordert. Daarnaast wordt deze inzet gemotiveerd door de overweging dat in veel verschillende beroepen dezelfde competenties worden vereist, slechts toegepast in een andere context. De beschrijving in competenties maakt dit zichtbaar, waardoor onnodige overlap in kwalificaties kan worden weggenomen en het aantal kwalificaties in de structuur minder wordt. Ook zijn beschrijvingen in competenties globaler van aard, waardoor het detailniveau wordt vermeden. Dit komt de flexibiliteit ten goede.

Naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie Onderwijs Arbeidsmarkt (ACOA) "Een wending naar kerncompetenties" (1999) heeft de vereniging Colo op mijn verzoek het voortouw genomen om, in overleg met betrokken partijen, het competentiedenken in de praktijk uit te testen en op basis daarvan mij voor de zomer een voorstel voor verbetering te doen. Duidelijk is thans reeds dat de voorgenomen wijzigingen in de inhoud ook gevolgen zullen hebben voor de bestuurlijke vormgeving.

Een sterke centrale regie binnen de ketenverantwoordelijkheid

Een vereiste om te komen tot andere kwalificaties is een sterke centrale regie op de totstandkoming en het onderhoud van de structuur. Mijn inzet daarbij is, zoals ik ook in mijn brief aan de Tweede Kamer over het Evaluatieverslag van de WEB heb aangegeven, dat de in de wet vastgelegde verantwoordelijkheidsverdeling niet op voorhand ter discussie hoeft te staan.

De landelijke organen hebbend de taak om kwalificaties op te bouwen vanuit competenties. Het is een vereiste dat daarbij een goede gecoördineerde controle plaatsvindt op de kwaliteit van en de samenhang en overlap tussen de kwalificaties om aldus te komen tot de gewenste indikking van de kwalificatiestructuur. De landelijke organen zijn verenigd in de Vereniging Colo. Als het gaat om het versterken van de centrale regie op het proces, dan is de eerste stap het versterken van de functie van coördinatie op de ontwikkeling van kwalificaties door de landelijke organen door de Vereniging Colo. Vanuit deze functie moet de Vereniging Colo de taak van de centrale regie goed, onpartijdig en deskundig verrichten. Dit houdt in dat ik de Vereniging Colo vraag om haar coördinerende functie ten opzichte van de 21 leden aantoonbaar te versterken.

De invloed van het onderwijs op de structuur

Aan de orde is vervolgens de vraag of hiermee de invloed van het onderwijs bij het totstandkomen van de kwalificaties voldoende gewaarborgd is.

Het onderwijs en de arbeidsmarkt vormen gezamenlijk het bestuur van de landelijke organen en leveren de leden van het COB (Commissie Onderwijs-Bedrijfsleven). Het onderwijs is dus vertegenwoordigd bij de ontwikkeling van en besluitvorming over de kwalificaties. Desondanks bestaat bij de Bve Raad de overtuiging dat de vertegenwoordiging ofwel kwalitatief ofwel kwantitatief onvoldoende sterk is. Ik vind het dan ook de moeite waard dat beide partijen de komende maanden *gezamenlijk* onderzoeken of de invloed van het onderwijs in de landelijke organen kan worden verbeterd.

Eis van herkenbaarheid voor het bedrijfsleven

Ik onderken de spanning tussen transparantie in de structuur aan de ene kant en de herkenbaarheid (door specialisatie, differentiatie en verbijzondering van kwalificaties) voor het bedrijfsleven aan de andere kant. Deze spanning is een gegeven, waarbij ik meen dat de balans op dit moment teveel is doorgeschoten naar herkenbaarheid voor het bedrijfsleven. Aan de andere kant is het bedrijfsleven bevreesd dat de hierboven beschreven ontwikkelingen in de kwalificatiestructuur doorslaan in de

richting van de veralgemenisering van het beroepsonderwijs. Deze spanning kan echter hanteerbaar worden gemaakt door een splitsing te maken in de kwalificatiestructuur aan de ene kant en een opleidingsstructuur aan de andere kant.

Kwalificatiestructuur versus opleidingstructuur van de instellingen

De vermindering van het aantal kwalificaties in de KSB betekent dat de kwalificaties in de structuur globaler worden. Dit heeft weer tot effect dat de structuur veel minder sturende invloed heeft op de inrichting en herkenbaarheid van het opleidingsaanbod (de opleidingstructuur) van de onderwijsinstellingen.

De minder gedetailleerde kwalificaties zullen door mij worden vastgesteld en worden neergelegd in een landelijke kwalificatiestructuur. Dit roept de vraag op naar de inrichting en vaststelling van de opleidingsstructuur. Het heeft niet mijn voorkeur om deze opleidingsstructuur zelf vast te stellen, omdat de huidige systematiek uitwijst dat dit tot een starre structuur leidt, die snelle, noodzakelijke wijzigingen onmogelijk maakt.

De Bve Raad is door mij en de Vereniging Colo uitgenodigd om een procedure op te stellen, die leidt tot een opleidingsstructuur. Een procedure, die snelle reacties mogelijk maakt, zowel bij veranderingen in de arbeidsmarkt als in de deelnemerpopulatie, terwijl alle relevante partijen erbij betrokken zijn. De procedure zal besproken worden met de Vereniging Colo en Paepon. Overeenstemming over deze procedure, die door mij zal worden vastgesteld, moet de herkenbaarheid voor het bedrijfsleven garanderen en biedt scholen meer programmeervrijheid.

Meer communicatie tussen partijen garantie voor een werkbaar produkt

Het uiteindelijke doel is ervoor te zorgen dat de kwalificatiestructuur en de daarop gebaseerde opleidingstructuur vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid worden opgesteld, maar dat over en weer meer communicatiemomenten tussen de verantwoordelijke partijen worden ingebouwd. Zo wordt een werkbaar produkt gegarandeerd. Een kwalificatiestructuur die transparant is voor de deelnemers en de onderwijsinstellingen, en een opleidingsaanbod dat herkenbaar is voor het bedrijfsleven.

Doorwerking in wet- en regelgeving

Partijen zijn het eens over de richting van de hiervoor aangegeven verbeteracties. Uiteraard zullen deze doorwerken in de wet- en regelgeving. Hierbij gaat het naast de opzet van de kwalificatiestructuur ook om de daarbij behorende bekostigingssystematiek. Bij het ontwerp van deze bekostiging is het onder meer mijn streven prikkels in te bouwen die samenwerking tussen landelijke organen bevordert, en ruimte biedt om het aantal kwalificaties te verminderen. Zodra helder is hoe de nieuwe systematiek in de praktijk zal functioneren, zal ik in overleg met de betrokken partijen starten met aanpassing van wet- en regelgeving en het ontwerp van een nieuwe bekostigingssystematiek.

Implementatie en communicatie

De komende jaren zullen in het teken staan van het vormgeven en implementeren van deze omslag. Dit moet zeer zorgvuldig gebeuren, omdat één van de grootste risico's van deze operatie is dat door onvoldoende tijd voor communicatie en implementatie er verschillende vormen van het werken met competenties ontstaan waardoor de transparantie en flexibiliteit van de structuur zou afnemen. Dit risico bestaat reeds op dit moment.

Gedurende de overgangperiode wil ik met de betrokken partijen in

voortdurend overleg blijven om te garanderen dat er een regie gevoerd wordt. Zo heb ik voor de komende eindtermenronde in nauw overleg met landelijke organen, de Vereniging Colo, de BVE raad en de ACOA een nieuw Toetsingskader voor de ACOA vastgesteld.

Daarnaast wordt met betrokken partijen gesproken over een zo breed mogelijk gedragen implementatie en communicatie. Dit om draagvlak voor de veranderingen te garanderen, omdat zonder draagvlak de kans aanwezig is dat het een "papierenen" omslag wordt.

Tot slot

Het is duidelijk dat er inmiddels brede overeenstemming bestaat over de wending naar competenties. Ook over de consequenties daarvan voor de KSB lijkt men het op hoofdlijnen eens. De noodzaak van oplossingen voor de genoemde vraagstukken in deze brief wordt breed onderschreven met als gezamenlijk doel dat enerzijds de KSB eraan bij dient te dragen dat beroepsonderwijs 'mee-ademt' met ontwikkelingen in het arbeidsbestel. Anderzijds dient ze voldoende ruimte te laten aan onderwijsinstellingen en leerbedrijven om adequaat en voor deelnemers attractief onderwijs vorm te geven.

De precieze concretisering en uitwerking van deze vraagstukken zullen de komende tijd onderwerp zijn van nadere studie en bestuurlijk overleg. In alle gevallen zullen de ontwikkeling en het onderhoud van de vernieuwde kwalificatiestructuur een sterke wissel trekken op het innovatievermogen van alle actoren in het bestel: landelijke organen, onderwijsinstellingen, leerbedrijven én overheid.

Ik zal u, zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg van 28 februari jongstleden, in juli van dit jaar per brief informeren over de definitieve besluitvorming over de kwalificatiestructuur en concreter ingaan op het implementatieproces.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)